

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR0732/2019-U104

Uw referentie

Datum 1 augustus 2019
Betreft Wetsvoorstel Nationale studentenenquête (NSE)

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 15 juli 2019 het wetsvoorstel ontvangen voor "wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met het verzamelen en verspreiden van studiekeuze informatie en het doen van onderzoek naar studenttevredenheid". De consultatieperiode loopt van 15 juli tot 5 augustus 2019. De beoogde inwerkingtreding is op 1 april 2020.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Vanaf 2008 wordt in het hoger onderwijs de Nationale Studentenenquête (NSE) afgenomen. De organisatie daarvan is in handen van Studiekeuze123.¹ In de afgelopen vier jaar heeft een gemiddeld aantal van 285.000 studenten jaarlijks de enquête ingevuld. De gegevens die nodig zijn voor de NSE, komen van de universiteiten en hogescholen. De komst van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) heeft ertoe geleid dat diverse instellingen zich voor de NSE 2018-2019 genoodzaakt zagen minder gegevens dan voorheen aan te leveren. Volgens de toelichting heeft de uitvoering van de NSE 2018-2019, op basis van minder gegevens, geleid tot problemen en onjuistheden in de data van de enquête. Het CBS heeft aangetoond dat de gegevens onvoldoende betrouwbaar en valide zijn voor publicatie, aldus de toelichting. Het wetsvoorstel beoogt te voorzien in een "eenduidige juridische grondslag" voor het hoger onderwijs om gegevens aan te leveren voor de NSE.

---

¹ <https://www.studiekeuze123.nl/>.

De NSE-enquête beoogt een objectief en vergelijkbaar overzicht van de studenttevredenheid te bieden, op basis waarvan (aankomende) studenten opleidingen en instellingen met elkaar kunnen vergelijken. Het is daarmee een belangrijke bron van studiekeuze informatie voor de student. Daarnaast worden de NSE-resultaten door instellingen benut om hun kwaliteitszorg te verbeteren. Ook kunnen zij zich profileren op basis van de resultaten. De gegevens over de studenttevredenheid worden verder gebruikt door de minister en de Inspectie van het Onderwijs voor landelijke monitoring van beleid en de studenttevredenheid. Met haar functies op het gebied van voorlichting, kwaliteitszorg en monitoring, vervult de NSE een breed maatschappelijk belang, aldus de toelichting. Om de onafhankelijkheid en de betrouwbaarheid van de enquête te waarborgen, wordt een externe partij aangewezen die verantwoordelijk is voor de organisatie van de NSE.

De persoonsgegevens die ten minste nodig zijn voor het afnemen van de enquête onder studenten, worden nog bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld. Het wetsvoorstel is voorgelegd voor advisering aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Het college constateert dat de toelichting bij het wetsvoorstel aandacht besteedt aan nut en noodzaak van het voorstel. Het plaatst hierbij de kanttekening dat het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens van doorslaggevende betekenis is om nut en noodzaak van de wettelijke verplichtingen te kunnen bepalen.

2. Minder belastende alternatieven

Er zijn verschillende alternatieven voor de inrichting van de NSE onderzocht met het onderwijsveld (VH, VSNU, NRTO, ISO en LSVb). Op verzoek van het bekostigde onderwijs is de optie verkend om instellingen zelf de NSE te laten organiseren. Volgens de toelichting is het daarbij "niet vanzelfsprekend dat er ook een aanbod is van studiekeuze informatie dat objectief, betrouwbaar en vergelijkbaar is". Voor het ministerie is het van belang dat een externe en objectieve partij wordt belast met de uitvoering van de enquête. Studiekeuze123 heeft daarnaast geprobeerd de NSE uit te voeren op basis van minder gegevens van instellingen. Uit de review van het CBS blijkt dat dit niet heeft geleid tot het gewenste resultaat. De enquête vroeg ook meer inzet van de studenten, omdat er minder gegevens vooraf in de enquête waren verwerkt.²

Het college constateert dat in het geval van de Nationale studentenenquête overwogen niet is gekozen voor een eventueel minder belastend alternatief.

3. Werkbaarheid

Om de NSE mogelijk te maken, ontvangt de door de minister aangewezen rechtspersoon daarvoor jaarlijks een subsidie. Die rechtspersoon is nu Studiekeuze 123. De (technische) uitvoering van de NSE vindt plaats door een derde partij, die wordt ingeschakeld door Studiekeuze123. De wetwijziging voorziet erin dat de instellingen voor hoger onderwijs en de belangenorganisaties van studenten geraadpleegd worden over de NSE. Een ander essentieel element in het wetsvoorstel is de aanwijzing door de minister van een rechtspersoon voor verzameling en verspreiding van studiekeuze informatie. Uit het wetsvoorstel blijkt niet hoe en wanneer deze aanwijzing gerealiseerd zal worden.

---

² Centraal Bureau voor de Statistiek. *Review nationale studenten enquête 2019* (14 juni 2019).

3.1 Het college adviseert in de toelichting te verduidelijken hoe en wanneer de aanwijzing van de rechtspersoon voor verzameling en verspreiding van studiekeuze informatie gerealiseerd zal worden.

Volgens de "Aanwijzingen voor de regelgeving" zijn de vaste verandermomenten voor wetten en algemene maatregelen van bestuur voor het hoger onderwijs: 1 januari en 1 september (aanwijzing 4.17). De toepassing van vaste verandermomenten en een minimuminvoeringstermijn moet er voor zorgen dat betrokkenen niet op te veel verschillende momenten worden geconfronteerd met wijzigingen in wet- en regelgeving en bovendien voldoende tijd krijgen zich hierop voor te bereiden. In de toelichting is niet nader onderbouwd op welke uitzonderingsgrond hiervan wordt afgeweken.

3.2 Het college adviseert in de toelichting bij het voorstel te onderbouwen op welke formele afwijkingsgrond wordt afgeweken van de vaste verandermomenten voor wetten en algemene maatregelen van bestuur betreffende het hoger onderwijs.

In uw brief aan de Tweede Kamer van 4 juli 2019 heeft u aangegeven dat verschillende bekostigde hogescholen en universiteiten, en ook Studiekeuze123, hun onvrede hebben geuit over het samenwerkingsproces en de wijze van besluitvorming over de afgelopen NSE.³ Na de zomer zal daarom een evaluatie plaatsvinden om de samenwerking en de "governance" omtrent de NSE te verbeteren. Daarbij is het tijdspad voor het wetstraject "zeer krap". Om de NSE van 2019-2020 te kunnen realiseren wordt de uitvoering ervan verschoven naar april-juni (2020). Het is echter denkbaar dat de datum van 1 april 2020 voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel niet wordt gehaald. Om onduidelijkheden zoals met de NSE van 2018-2019 te voorkomen is het raadzaam hierop voorbereid te zijn.

3.3 Het college adviseert aan te geven of en hoe de NSE op een betrouwbare wijze kan worden uitgevoerd in het geval de datum van 1 april 2020 voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel niet wordt gehaald.

4. Gevolgen regeldruk

De gevolgen voor de regeldruk zijn kwalitatief en kwantitatief in beeld gebracht in de toelichting bij het wetsvoorstel. ATR heeft daarbij aanvullende informatie ontvangen ter verduidelijking van de gevolgen voor de regeldruk.

Bij benadering 93% van het bekostigde onderwijs levert al gegevens aan voor de NSE. De regeldrukkosten worden daarmee geschat op circa € 30.800-, voor de instellingen.

In de afgelopen vier jaar heeft een gemiddeld aantal van 285.000 studenten de enquête ingevuld. Het tijdsbeslag dat daarmee is gemoeid, komt volgens de Rijksbrede methodiek voor het berekenen van de regeldruk neer op circa € 940.500 per jaar. Hierbij zijn ook de studenten van het niet-bekostigde onderwijs meegeteld. Bij de 7% van de bekostigde instellingen die niet meedoen aan de NSE, gaat het veelal om de "kleine(re) instellingen". Omdat het een verplichting is, voor de aangewezen rechtspersoon, om de instellingen in het hoger onderwijs en de studentenorganisaties te raadplegen over de (jaarlijks) te

---

³ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/kamerstukken/2019/07/04/kamerbrief-over-de-nationale-studentenenquete>

organiseren NSE, ligt het voor de hand de algehele inzet die de instellingen hiervoor moeten leveren, te betrekken bij de gevolgen voor de regeldruk (en niet alleen de verplichting om gegevens aan te leveren).

4.1 Het college adviseert de benodigde inzet van de hogescholen en universiteiten ten behoeve van de Nationale studentenenquête kwalitatief en kwantitatief nader in beeld te brengen.

Voor de berekening van de regeldruk is uitgegaan van een jaarlijkse enquête. In de toelichting bij het wetsvoorstel is aangegeven dat de meeste bekostigde instellingen "al sinds 2008 jaarlijks of tweejaarlijks" meedoen met de NSE. De vraag is of een jaarlijkse NSE noodzakelijk is om "haar functies op het gebied van voorlichting, kwaliteitszorg en monitoring" te vervullen. Wellicht voldoet ook een tweejaarlijkse enquête voor alle instellingen, de studenten, het ministerie en de Inspectie.

4.2 Met het oog op de belasting voor de kleine(re) onderwijsinstellingen en de snelle invoeringsdatum van 1 april 2020 adviseert het college om te overwegen de Nationale Studentenenquête eenmaal in de twee jaar te houden.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Het wetsvoorstel indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris